

annam, hebben
mil-litair en
Nieuwe Testa-
ment en al wat op
bond tot Israel
betreft, de be-
doeling der ge-
negeel meer
is afdoende het
hebben gedaan
geven, dat zijn
th van ons zaad,
ns zaad, omdat
bond duidelijk
naar op de Kerk
daarin dus wel
en, waaraan we
bij de bediening
l, wanneer naar
verbond Gods
kinderen, maar
n, dan mag de
bonds aan deze
n ook niet ont-
derdaad sterke
n, die alleen de
loovigen wilden

genoeg gezegd,
belofte van het
et willekeurige
dieperen achter-
vanzelf. Bij den
teurnoitsprake;
heft, berust op
et ons niet altoos
aan te geven,
iet zoo moeilijk,
arin het Genade-
althans zooveel
en geestelijke
telijke realiteit
de uitwendige
blijven. Indien
Gods geheel ont-
inderen zich een
gelooft openbaart,
an het verbond
zulk een geslacht
lichten, omdat de
diacht tot de Kerk
de van de Volks-
geenig kan
et is volkomen te
it zulke toestan-
ouden insluiten,
anneer de ouders
oofs af te leggen,
oor de kinderen
men een belofte
l, de lijn der ver-
sten der vromen
aderen opwassen
willig, meent
wordt afgebroken
t deze kinderen
deverbond staan.
en met wat de
varing ons leert,
nen ons, dat de
en aldus mogen
versprengt. Waar-
ende menschen
n van die gods-
komt het geloof
ren weer te voor-
erschijsnel is nu
daaraan te dan-
oor Zijne weder-
alleen het geloof
bondslig in zulk
dt; maar daarbij
te worden gehou-
het geloofleven
aan het Word
en Geest mogen
en worden. Mijs-
ft God de Heere
ad niet wijken.
ord Gods in een
kend en geloof
en doorgaan van
e. Hierin nu ligt
ndeverbond niet
de tweede gene-
te toch leven de
na kleinkinderen
nner de ouders
n van die groot-
ke invloed ten
en uitgaan. De
zels zoo sterk
et geloof, dat in
zich gevormd
Lois, daaraan in
n al in hem
n al in dit
een geloofde
de Apostel door
te spreken, hoe
grootmoeder op
reest. Er is een
en de kinderen
schen de groot-
en, en zoolang er
en geestelijke
leinkinderen kan
en verbonds nog
ater dan de derde
worden doorge-
de kinderen, maar
et verbond afket-
van een voort-
oond geen sprake.
toch in de relatie
is gezegd: Ik
n uw zaad. Het
en het Genade-
vandaar dat de
ekering, hetzij bij
s, nog het geloof
en uit zulk een
zaads des ver-
derder gaan kan
chzelf komt het
de overgroot-
hun sekerheids-
maar ook waar
ten zulk een felt

Wel heeft men hertegen opgemerkt, dat
op andere plaatsen, zooals b.v. in Deut. 7: 9
en Psalm 105: 8, gezegd wordt, dat „God
die getrouwe God is, die het verbond houdt
en de weldadigheid tot in duizend geslachten”,
maar men vergat dan wat er op volgde:
„dien, die Hem liefhebben en Zijn geboden
houden.” Doch ook afgezien van deze uit-
drukkelijke bijvoeging, waaruit reeds genoeg-
zaam blijkt kan, wat met dit woord is bedoeld,
is het toch voor ieder, die ook maar een oogen-
blik nadenkt, wel duidelijk, dat hiermede
niet bedoeld kan zijn, dat het verbond, wan-
neer het met een stamvader gesloten is,
loopt voort tot in het duizendste geslacht,
zels wanneer de daartusschen liggende
geslachten geheel aan het verbond ontrouw
zijn geworden. Ware dit toch juist, dan
zouden alle nakomelingen uit Abraham
gesproken, niet alleen Ismael, maar ook de
Ismaelieten, de Edomieten en de andere
volkstammen van Abraham afkomstig,
tot het genadeverbond behoorden hebben,
en zouden de Joden nog ten huidige dage in
het genadeverbond staan. En nog sterker,
waar het genadeverbond toch niet pas met
Abraham gesloten is, maar Noach evenzeer
in het genadeverbond gestaan heeft, zouden
alle geslachten uit hem gekomen, d. w. z.
heel de menscheit, tot het genadeverbond
behooren. Men behoeft de consequentie van
deze opvatting opvatting maar te laten zien,
om terstond aan ieder te doen gevoelen,
dat dit de bedoeling van Gods Woord niet
kan wesen. Indien Gods Woord ons toch
iets klaar en duidelijk leert, dan is het wel
dit, dat het genadeverbond niet bij de andere
volken, zelfs niet bij de Ismaelieten en
Edomieten, schoon Abraham's nakomelingen,
maar alleen bij Israël gevonden werd. Het
Genadeverbond wordt door God bevestigd
tot in het duizendste geslacht, maar alleen
daar, waar men Gods verbond houdt en
dit niet moedwillig verbreekt.

Zelfs moet, om elk misverstand af te
wijden, ten slotte nog uitdrukkelijk her-
innerd worden, dat deze beperking evenzeer
geldt, gelijk uit Psalm 103: 18 blijkt, ten
opzichte van de kleinkinderen. Al zijn de
grootouders geloofde leden der Kerk,
wanneer de ouders een openbaar goddeloos
en ergelijk leven leiden, zoodat de Kerk
zels genoodzaakt is geworden, hen uit haar
midden te verbanen, dan zouden we zeker
niet durven aanraden zulke kinderen nog
tot den doop toe te laten. Wel is er onder
ons Gereformeerde vaders verschil van
opvatting over dit vraagstuk geweest en
hebben sommigen gemeend, dat door de
excommunicatie der ouders het genadever-
bond van de kinderen, na die excommuni-
catie geboren, niet afgebroken werd, zoodat
ze gedoopt mochten worden, maar de meest
erastige Gereformeerden, zooals een Voetius,
waren van oordeel, dat men in zulke gevallen
de kinderen niet meer doopen mocht, zelfs
al waren de grootouders lidmaat der Kerk
en al wilden ze als getuigen bij den doop
van hun peetkind optreden. En ze vonden
daarbij niet alleen steun in het bekende
advies door Farel en Calvijn in een dergelijk
geval gegeven, maar ook het woord van
Christus zelf schijnt dit uit te wijzen. Wie
getexcommunicerd is, is voor de gemeente
geworden „als een heiden” (Matth. 18: 17).
en evenmin als men de kinderen van heide-
nen doopen mag, kan men ook de kinderen
van getexcommuniceerden doopen.

Het recht der grootouders om hun klei-
ninderen ten doop te presenteren, wanneer
de ouders nog geen belijdenis des geloofs
hebben afgelegd en derhalve nog als on-
mondige leden der gemeente te boek staan,
mag derhalve niet in onbepaalde zin wor-
den verstaan. Dat recht is er, zoolang de
ouders nog niet allen band met de Kerk
verbroken hebben of door de Kerk als
verbrekers van het verbond Gods van de
gemeente zijn afgesneden. Het gebrek of
wil men de zonde der ouders, die nog niet,
door openlijke belijdenis des geloofs af te
leggen, in het Genadeverbond bewilligd
hebben, mag dan geen oorzaak wesen om
hun kinderen van den doop uit te sluiten.
Hier geldt de regel, dat de zoon niet zal
dragen de ongerechtigheid van zijn vader.
Al zijn de ouders ontrouw aan de roeping,
die krachtens hun eigen doop op hen rust,
daarom mag dit niet gestraft worden in
hun kinderen, door aan dezen den doop te
onthouden. De straf zou daarmede op het
hoofd der onschuldige kinderen neerkomen,

die aan deze zonde part noch deel hebben
en daarvoor ook niet aansprakelijk zijn.
En niet alleen, dat zulk een daad onbar-
hartig zou zijn tegenover de ouders, die
gaarne hun kind willen laten doopen, maar
daarmede zou de Kerk zich ook vergripen
aan een recht, dat deze kinderen bezitten.
Als kinderen des verbonds hebben ze recht
op den doop, en de Kerk mag niet om
utiliteitsmotieven wat een Goddelijk recht
is aan deze kinderen onthouden. Het moge
waar zijn, dat in sommige gevallen de
weigering van den doop de ouders bewegen
zal om tot belijdenis des geloofs te komen,
maar het goede doel heiligt het slechte
middel niet. Vooral waar het hier geldt
een genademiddel, dat God voor de kinderen
des verbonds heeft ingesteld, en dat Hij wil
dat hun zal geschonken worden, heeft de
Kerk met de grootste zorgvuldigheid te
waken, dat de doop niet noodeloos uitge-
steld of aan deze kinderen onthouden worde.
Ze zou daarmede niet alleen ingaan tegen
Gods Woord, dat van zulk een tuchtmiddel
nergens spreekt, maar ze zou zich ook
vergripen aan een recht van de kinderen
der gemeente. Zoolang de ouders nog in
verbond met de gemeente staan, mag de
doop aan hun kinderen dus niet geweigerd
worden, omdat die kinderen in den kring
des verbonds geboren zijn. Geheel anders
daarentegen komt de zaak te staan, zoodra
er geen sprake meer is van nalatigheid in
het vervullen hunner roeping, maar van
een openbaar verbreken van het Genade-
verbond door de ouders. Wie buiten het
Genadeverbond staat, kan voor zijn kinderen
den doop niet meer vergen. Zelfs de groot-
ouders kunnen hier niet meer voor hun
kleinkinderen optreden. Het genadeverbond
is hier verbroken geworden door de ouders,
en eerst wanneer ze weer met de Kerk
verzoend zijn geworden, kan de verbonds-
relatie worden hersteld en hun kinderen
den doop ontvangen. Van een straffen
van de zonde der ouders aan onschuldige
kinderen kan in dit geval geen sprake
wezen; straf is er alleen, wanneer men
lemand iets onthoudt, waarop hij anders
recht zou hebben; maar niet wanneer er
van geen recht sprake is. Kinderen van
heidenen straffen men niet, wanneer men
wegert ze te doopen; men verklaart alleen,
dat deze kinderen buiten het Genadeverbond
staan en daarom den doop niet ontvangen
kunnen. En zoo is het ook hier met kinde-
ren van ouders, die geëxcommuniceerd zijn
geworden.

DR. H. H. K.

Teegstafel.

I. DE J. E. VONKENBERG EN JAC. VAN OVERSTERS
JAARBOEKJE TEN DIENSTE VAN DE JONGELINGS-
VERENIGINGEN IN NEDERLAND. Twee-en-twin-
tigste jaargang. Bureau van uitgave te Zwijn-
drecht.

Door allerlei omstandigheden zijn in het
begin van dit jaar enkele jaarboekjes onbespro-
ken gebleven, waarop ik anders reeds in JANUARI
hier de aandacht vestig.

Zoo ook dit jaarboekje.
Gedachtig aan het „beter laat dan nooit”,
doe ik het thans, al zijn wij dan ook al in Maart.
De samenstellers, die voor het verenigings-
leven onder jongelingen reeds zooveel hebben
gedaan, hebben er ook van dezen arbeid.

Na het kalenderwerk, dat in een boekje als
dit niet mag ontbreken, is opgenomen wat deze
periodiek metterdaad maakt tot een gids voor
het verenigingsleven.

Zoals vanzelf spreekt, is daarbij de eerste
voornaamste plaats gegeven aan den Neder-
landschen Bond van Jongelingsverenigingen op
Gereformeerden grondslag. De Bond, die het
als de roeping deser verenigingen beschouwt
om „overeenkomstig ons calvinistisch volks-
karakter, werkzaam te zijn tot het doen kennen
en belijden der Gereformeerde beginselen, voor
Kerk, Staat en Maatschappij”.

Van dezen Bond is opgenomen het 34-jarig
verslag en de jaarverslagen van haar elf afde-
elingen. Verder nauwkeurige statistieken van de
verenigingen in ieder der afdeelingen, waar
nog aan is toegevoegd een statistiek van de
verenigingen in het buitenland en wel in
NED. INDIE (BANDJONG en BATAVIA); BELGIE
(ANTWERPEN en BRUSSEL) en DUITSLAND
(DUISBURG LAAN en DUISBURG).

De Bond telt thans 596 Verenigingen en het
getal leden bedraagt 12447. HET 25-JARIG JUBI-
LEUM VAN DEN BOND WORDT D. V. OVERSIK,
DIT JAAR TE 'S GRAVENHAGE OP WOENSDAG
30 APRIL, DONDERDAG 1 MEI (HEMELVAERTS-
DAG) EN VRIJDAG 3 MEI, IN DE GROOTE OERHOOF-
ZAAL VAN HET KONINKLIJK ZOOLOGISCH GENOOT-
SCHAP TE 'S GRAVENHAGE.

De energieke Voorzitter, DE VONKENBERG,
over wiens organiserend talent maar één roep
is, heeft reeds ter voorbereiding van dit bijde
feest een ander gedaan. Wie daaromtrent
meer wil weten, kan het vinden op p. 138 en
ook op p. 33 van het jaarboekje, waar O. M.
gehandeld wordt over het uit te geven G.
DENKBOEK.

Maar al heeft ook de Bond van Jongelings-
verenigingen op Gereformeerden grondslag de
eerste plaats in dit JAARBOEKJE, trouw aan zijn
titel zijn ook de andere organisaties opgenomen.

Zoo het Ned. Jongelingsverbond; dan de Bond
van Ned. Herv. Jongelingsverenigingen op Geref.
grondslag; die van Chr. Geref. Jongelings-Ver-
enigingen; de Nederl. Euthersche Jongelingsbond
en eindelijk de Chr. J. J. Jongelingsverenigingen
bij geen Bond aangesloten.

Een goede gedachte van de heeren VONKENBERG
en V. OVERSTERS was ook, bij al deze Bonden
op p. 146 een plaats te geven aan den NEDERL.
MILITAIREN BOND en daarbij een lijst van de
TEHUIZEN VOOR MILITAIREN.

„De ouders van zonen, die in mil. dienst treden,
doen wel het adres dier recruten op te geven
aan den huisvader van het Militairen Tehuis in
de garnisoensplaats waar zij ingedeeld zijn. De naam
van den huisvader is voor het adres niet noodig,
in elk garnizoen is maar één Tehuis. Hetzelfde
geldt den secretarissen van C. J. V., van welke
een of meer leden in dienst zijn.”

Moge dit jaarboekje voor 1913 ruim worden
gekocht.

Dit is te meer gewenscht omdat, zooals uit
het jaarverslag blijkt, het JAARBOEKJE tot dusver
een schadepost voor de Bondkas is geweest.
Het zou heel jammer zijn indien het Bonds-
bestuur de uitgave deser onmisbare periodiek
zou moeten staken.

2. HANDBOEK TEN DIENSTE VAN DE GEREFOR-
MEERDE KERKEN IN NEDERLAND VOOR HET JAAR
1913. 25e JAARGANG. OOSTERBAAN EN L. COINTRE.
Goes.

Met dit HANDBOEK is het evenzoo gegaan.
Als het JAARBOEKJE ten dienste der Jongelings-
verenigingen is ook het HANDBOEK ten dienste
van de Gereformeerde Kerken, hier tot dusver
onbesproken gebleven.

Voor staking van uitgave bestaat bij dit werk
echter allerminst gevaar, want een uitgever van
profeetse is te goed rekenen om op den lan-
gen duur een periodiek in de wereld te zenden,
die hem al maar door een schadepost zou
opleveren.

Nu, de afzender is zijn loon waard en waar de
heeren OOSTERBAAN EN L. COINTRE hun Voor-
woord eindigen met een: „Moge onze arbeid
strekken ten nutte van ons kerkelijk leven”,
voeg ik er welgemeend aan toe: „Moge hun
arbeid ook strekken ten nutte van hun bedrijfs-
leven”.

Dit Handboek, dat mij gedurende vele jaren
dienst heeft gedaan, begroet ik weer met
sympathie.

„Vijf en twintig jaren was het reeds de wel-
kome gast in onze Gereformeerde Kringen”,
— zoo verzekeren de Samenstellers zelf, en ik
heb alle reden om ze gelijk te geven.

„Welkome gast”, welkom vooral, omdat men
veel van hem profiteert, zal 't ook nu weer zijn.
Behalve een almanak en wat daar zoo bij
hoort, brengt dit Handboek een STATISTIEK
waarin men, op het stuk van kerken en predi-
kanten, alles kan vinden, wat men er redelijker-
wijze te vinden in verwacht.

Voorzover ik kan nagaan, kenmerkt deze
Statistiek zich door nauwgezette bewerking.
„Mocht hier of daar een vlekje aan onzen arbeid
kleven, vergeet men dan bij de beoordeeling
daarvan niet, dat het ons soms met de uiterste
beperkte moeite niet gelukte, van enkele kerken
de gewenschte gegevens te krijgen”, schrijven
de Samenstellers.

In het OVERZICHT achter hun Statistiek geven
zij o.m. op p. 283:

„Het totaal der klassen 54: 694 kerken, 554
dienst, predikanten, 171 vacaturen, 44517
doopleden en ten Avondmaal toegelatenen.”

In een afzonderlijke rubriek geeft het Hand-
boek alles wat op ONDERWIJS, BARMHARTIGHEID
en VERENIGINGEN betrekking heeft, terwijl de
rubriek IN MEMORIAM lezenswaardige levens-
schetsen bevat van de 10 in 1912 gestorven
predikanten; van een negental deser dienaren
des Woords zijn daaraan toegevoegd de portretten.

3. A. VEHLEUR te Watergraafsmeer. OVER
DE ONTSTAND VAN ONDERWIJZEN EN ONDERWIJS-
ZEREN VOOR DE ZONDOERSCHOLEN. Hensden.
A. Gesselle Meuberg, 1912.

Dese zakelijke en met saakzinnig geschreven
brochure van 25 bladzijden is een REFERATIE
ten vorigen jare gehouden op de 38e Alge-
meene vergadering der Gereformeerde Zondags-
schoolvereeniging „Jachin”.

Het wakte daar zooveel belangstelling, dat
besloten werd het te laten drukken en bij de
vele ware en rake dingen, die de heer VEHLEUR
er in zegt, laat zich die belangstelling ook
verstaan.

In het omdat ook deze Opleidingsvraagstuk,
naar ik weet, thans op vele plaatsen van ons
land druk besproken wordt, meen ik goed te
doen de lezing deser verhandeling bijzonder
aanbevelen.

De referent heeft hier allereerst de nood-
zakelijkheid, vooral in onze dagen, van een
opleiding voor wie aan de Zondagscholen
willen arbeiden.

Zulk een opleiding zou dan minstens drie
jaren moeten duren en begonnen worden op
het 16-jar. Wat de leerstof betreft, zou de
Bijbelsche Geschiedenis hoofdvak moeten wesen,
met als bijvakken: de Bijbelsche Aardrijkskunde,
Omtersche zeden en gewoonten, Algemeene
Geschiedenis, voorzover zij met de Bijbelsche
in verband staat, en ook de Kerkgeschiedenis.

Aan kennis van de Geloofsleer, mag men onder-
stellen, dat het onze jongelieden, die op de
Catechisatie leerden kennen, niet geheel ont-
breken zal. Vaardigheid in spreken en vooral
in „vertellen”, wenscht de heer VEHLEUR van
zelf ook onder de leervakken te zien opgenomen.

Mocht zulk een drievijgjarige opleiding, die in
steden en groote plaatsen zeker niet bezwaarlijk
is te verkrijgen, op kleinere plaatsen niet te ver-
krijgen zijn, dan dringt de referent er op aan,
dat op die kleinere plaatsen het personeel der
Zondagschool, bij zijn voorafgaande bespreking
van het op den volgende Zondag te behandelende
onderwerp, ook de toekomstige onderwijzers-
en onderwijzeressen toelate.

Men lese en overdenke dit, voor de toekomst
onzer Zondagscholen zoo warm berispte en
wel doordachte geschrift.

G.

Uit de Pers.

Deelden we onlangs uit *De Basuin* mede,
wat Prof. Bouwman over de pluriformiteit der
Kerk schreef, ook het nadere antwoord op een
replik van Dr. Doekes willen we onze lezers
niet onthouden:

Dr. Doekes komt in Af. II van het *Gereformeerde
Theologisch Tijdschrift* terug op ons artikel in
No. 6 van *De Basuin*. Om te beginnen tegen Dr.
Doekes, was dat hij den schijn gaf alsof hij allen,
die van oordeel zijn, dat zij met den term plu-
riformiteit of veelvormigheid der kerk den feitelijken
toestand van het kerkelijk leven in zijn gedeelte
leer voor de leer van de eenheid der kerk in de
plaats te schuiven. In hare algemeenheid achten
wij dese voorstelling onjuist en onbillijk.

Dr. Doekes komt op dese zaak thans terug. Hij
meent voor zijn beschuldiging gronden te hebben.
Er werd, zegt hij, in sommige Kerkbodes soms 160
over dit stuk geschreven als niet bestaanbaar is
met de gedachte van onze belijdenis. Ter predi-
kantconferentie in Zeeland is indertijd een pleidooi
geleverd, waartegen onderscheiden predikanten hun
stem verliezen. Zelfs werd er, nog wel in de
„Leidsdraad bij de behandeling der Geloofsbelijdenis
op de Jongelingsverenigingen op Art. 29 afgedongen.”

Door Dr. Doekes wordt niet medegedeeld wat er
op afgedongen werd, en wat er voor verkeerds
gezegd is op de predikantenconferentie in Zeeland,
zoodat wij op dit punt niet kunnen ingaan. Wij
houden ook de verschillende bladen niet zoo bij,
dat wij weten wat hij bedoelt. Wel komt het ons
voor, dat hij aan den redacteur van de *Fransche
Kerkbode* een voorstelling toeschrijft, die hem vreemd
is. Maar dat daargelaten. Het verblijdt ons zeer,
dat hij tegen onze voorstelling geen bezwaar heeft.
Hij schrijft: „Intusschen verheugen we ons van
harte, zooals we zeiden, dat Prof. Bouwman dese
materie besprak in een artikel, dat den stoot kan
geven tot een vruchtbare gedachtenwisseling.
Immers onze geachte opponent erkent het bestaan
eener pluriformiteit alleen in soverre ze met de
Confessie bestaanbaar is. In hiertegen ging en
gaat onze aanklacht niet. Er kan dan nog wel
verschil van opvatting zijn over de allesbeheer-

sachende vraag, wat de Confessie verstaat onder de
ware Kerk tegenover de valsche Kerk eenzijdig
en de secten anderzijds. Maar dan staat als ge-
meenschappelijke overtuiging vast, dat de Confessie
onze maatstaf is, en dat dus geen doopspraktijk
ons dwingen kan onze belijdenis aangaande de
ware Kerk in te ruilen voor de onderscheiding van
meer of min zuivere Kerken.”

Toch heeft Dr. Doekes nog eene opmerking. Hij
heeft namelijk bezwaar tegen onze uitdrukking,
dat de Gereformeerden de Roomsche kerk en de
secten als valsche kerken betitelden, wijl onze be-
lijdenis van de secten niet spreekt als van valsche
kerken. Wij geven dit terstond toe, wat ons ook
zeer gemakkelijk valt, wijl wij dat niet beweerd
hebben. Doch Dr. Doekes zal niet durven zeg-
gen dat de Gereformeerden in het algemeen de
Sectkerken niet als valsche kerken betitelden.

Doch dit gaat buiten de kwestie om.
Voor ons tegenwoordig doel is het noodig na te
gaan op Dr. Doekes enig gegrond bezwaar inbrengt
tegen onze stelling, dat de leer der pluriformiteit
der kerken indruischt tegen de leer onzer belijdenis
omtrent de eenheid der kerk.

Het schijnt dat Dr. D. van oordeel is, dat de
uitpraak van onze Belijdenis dat *buiten de kerk
geen saligheid is*, in strijd is met de voorstelling
van de pluriformiteit. Hij wijst daartoe op den
eersten zin van Art. 28 onzer geloofsbelijdenis:
„Wij gelooven, aangezien dese heilige vergadering
is eene verzameling dergenen, die zalig worden, en
dat *buiten haar geen saligheid is*, dat niemand,
van wat staat of kwaliteit hij zij, zich behoort op
zichzelf te houden, om op zijn eigen persoon te
staan, maar dat zij allen schuldig zijn zich te
behoeden, te voegen en daarmede te vereenigen;
onderhoudende de eenheid der kerk, zich onder-
werpende aan hare onderwijzing en tucht.”

Wat wil Dr. Doekes hiermede bewijzen? Toch
niet dat er maar één kerkelijk instituut is buiten
hetwelk geen saligheid is. Als onze belijdenis zich
zo uitdrukt wil hij gelijk hebben. Maar dan
zouden de Gereformeerden het wel met de be-
lijdenis niet eens zijn. Maar onze belijdenis spreekt
zo niet en kan zoo niet spreken, omdat dit niet
Gereformeerde is. Onze belijdenis is geen handboek
voor dogmatiek of kerkrecht, waarin de verschil-
lende leeringen worden onderzocht, maar de be-
lijdenis van wat de H. Schrift omtrent bepaalde
saken leert, en dat wel naar eisch van bijzondere
omstandigheden en tijden. Al heeft de Gerefor-
meerde kerk de H. Schrift steeds beschouwd als de
enige bron en regel des geloofs, heeft zij
de leiding des Geestes niet miskend en heeft zij
eenheid en vastheid in de leer gewild. Zoo ook
heeft de Geref. kerk zich uitgesproken over het
wesen en de openbaring van Christus' kerk.

Rome identificeert het wesen van de kerk met
het zichtbaar gefatueerde instituut, zooals het
sich openbaart in de pauselijke kerk. Niet alzo
onze belijdenis. Zij spreekt van de kerk naar haar
geestelijke wesen, naar haar geestelijk onzichtbare
zijde, zooals zij ook naar buiten in hare zichtbare
zijde te voorschijn treden moet. En nimmer hebben
de Gereformeerden geleerd dat hun kerk is het
al der kerk; dat buiten haar institutionele open-
baring geen saligheid is. Wanneer Calvijn Inst. IV
3, 4 zegt dat de zichtbare kerk is de moeder der
gelovigen, en dat buiten haar school geen ver-
grijping der zonden en saligheid is, dan spreekt hij
niet uit dat buiten de Gereformeerde kerk van
Geneve of van Straatsburg geen saligheid is. Calvijn
heeft dat wel anders bewezen.

Ook onze Belijdenis leert dat niet. Art. 28 gaat
uit van de stelling, dat de kerk is het mystieke
lichaam van Christus, een vergadering van ware
geloovigen, en dat buiten haar geen saligheid is.
maar wijl dat mystieke lichaam van Christus zich
openbaart in de vergadering van degenen, die den
naam van Christus belijden, spreekt zij secundair
uit dat buiten die zichtbare kerk, dat voor hen,
die de saligheid van Christus en zijne kerk ver-
schaffen, geen saligheid is. Dit belijdt de kerk ook
in het koningschap van Christus, die een eeuwig
koning is, en zijn volk door zijn Woord en Geest
verzamelt en toebereidt voor zijne eeuwige heerlijk-
heid. Dit handhaaft ook de geïnstitueerde kerk op
aarde, dat zij, wanneer zij predikt en handelt naar
den wil van haar Koning in de hemelen, ook al
is het dan conditioneel, de sleutelmacht bedient.
Maar nooit of nergens belijdt de Gereformeerde
kerk dat het instituut van een bepaalde kerk
samenvalt met de zichtbare kerk van Christus op
aarde, en daarmede spreekt zij ook niet uit, gelijk
zij ook niet kan of mag uit spreken, dat haar insti-
tuut het al der kerk is. Daarmede is heel het be-
toog van Dr. Doekes omgevalven.

Daarom, hij zegt in zijn artikel: „Roomsche
of Gereformeerde (Ger. Tijdschrift 1909 bl. 19, 20)
zelf weer terug wat hij eerst gesteld heeft, gelijk
hij ook op bl. 500 jrg. van 1913 dit doet. Hij zegt
toch: „Geen regel zonder uitzonderingen, het is
waar. Niemand onder ons ontkent, dat er buiten
de Kerk kinderen Gods zijn, die eeuwig het lied
des Lams zullen medezingen in de triomfeerende
Kerk. Maar de uitzondering bevestigt den regel,
zoodat niemand ook hieraan een reden ontleenen
kan, om aan de gebondenheid van de verlossende
genade aan het lidmaatschap der ware Kerk te
tornen.”

Wie uit de belijdenis, dat de Kerk is, de ver-
gadering der ware Christgelovigen, afleidt dat
men allen voor hare geloofsvragen moet houden, doet
verkeerd. Maar niet minder dwaalt hij, die uit het
bestaan der hypocrieten de conclusie trekt dat de
genomede definitie niet kan sien op de zichtbare,
georganiseerde kerk. In het ook insake de salig-
heid aan de Kerk gebonden. Wie meent, dat er
geen mensch kan zalig worden, omdat buiten de
Kerk geen saligheid is, vergeet, dat Gods genade
ook in het buitengewone weg meermalen zich liet
gelden. Maar omgekeerd zou het dwaas zijn, met
een beroep op de uitzonderingen den regel te ver-
werpen. De erkenning, dat er buiten de Kerk kin-
deren Gods ontdoen, doet niets af aan onze Be-
lijdenis, dat buiten de zichtbare, georganiseerde Kerk
geen saligheid is. Zoo hebben we rechts en links
tegen afwijking op onze hoede te zijn e.

Wetnu, wat doet Dr. Doekes hier anders dan zijn
eigen stelling te spreken? Geen regel zonder uit-
zondering, ja, dit is wel het geval met een men-
schelijke regel, maar niet met den regel Gods.
Dese regel is absoluut.

Het de fout van Dr. Doekes is, dat hij niet
genoeg onderscheidt, dat hij de zichtbare kerk naar
de belijdenis identificeert met het instituut eener
bepaalde kerk.

Wij wachten dan nog altoos op het bewijs, dat
de voorstelling van de pluriformiteit der kerk in
strijd is met onze Gereformeerde belijdenis omtrent
de eenheid der kerk.

Officiële Berichten.

Kort verslag van de Vergadering
der Classis Woerden van Geref.
Kerken op 20 Febr. 1913.

Namens de rospende kerk van Oudshoorn
opent Ds. van der Heyden de vergadering, laat
zingen Ps. 86: 6, leest Ps. 119: 89-96 en
gaat voor in gebed.

Bij onderzoek der credentia's bleken
alle kerken wettig vertegenwoordigd te zijn.
Het moderamen wordt aldus samengesteld: Ds.
Verrij praeses, Ds. Fleurke, scriba, Ds. Ros-
sink, assessor. De notulen worden na lezing
goedgekeurd. Een schrijven van J. v. d. W. te
W. wordt voor kennisgeving aangenomen.
De commissie tot het nasien der boeken van
den penningmeester voor de opleiding tot den
D. des W. brengt verslag uit. De boeken wor-
den in orde bevonden. Evenzoo de boeken van
den penningm. der Classis voor het Prov. Wees-
huis en voor hulpeboevende studenten.

Hierna wordt behandeld het praedicties van
de commissie insake het Kerkblad. Dese raadt
aan om op het voorstel der redactie van het

Kerkblad in de Classis Leiden in te gaan. Me
is een tegenvoorstel van de Rijn. Pervervening-
ing om door uitgave van een blad bij de
Rijn. Courant in de gevoelde behoefte te voor-
zien. De Classis besluit op dit laatste voorstel
in te gaan, en continueert de commissie ad hoc
om een regeling met deze vereeniging te treffen.

Verschiedene kerken zeggen hierna verhooging
hunner bijdrage voor de Zending toe, wanneer
er op ons Zendingsterrein een eigen hospitaal
verrijft. Niet allen zijn echter bij machte de
50 pCt. verhooging, die gevraagd is tot di
doel, op te brengen. Velen zijn er echter toe
bereid. De vacaturebetreft worden aldus gere-
geld: Noorden Maart Ds. Gunst (2) April Ds.
v. d. Heyden (1) Mei Ds. Brouwer (2). Nieuw-
koop Maart Ds. Gispin (2) April Ds. van der
Heyden (1) Mei Ds. Verrij (2).

Roepende kerk voor den volgende keer is
Waarder. De vergadering wordt gesteld op
Woensdag 21 Mei. Bijdragen voor Rijn-Puilen
en voor hulpeboevende studenten dienen dan
te worden meegebracht.

Hierna sluit de assessor met dankzegging.

Namens de Classis
H. ENSERINK,
h. t. assessor.

Buitenland.

N.-Amerika. De wet van de „Ster
in het Oosten.”

In N.-Amerika zijn er meer dan 25,000
maanen en vrouwen die een silveren ster
dragen als tekenen van de orde van de Ster
in het Oosten. In het voorgaande jaar werd
dese orde of vereeniging te Benares in Indië
gesticht. Mevrouw Annie Besant zocht in
Engeland leden voor deze orde te winnen.
De stichters spraken als hunne verwachting
uit, dat eerlang een machtige persoonlijkheid,
een groot geestelijke leermester zou verschijnen.
Het doel van de orde is, hen, die de komst
van desen geestelijken leeraar verwachten, te
vereunigen en den weg voor dien leeraar voor
te bereiden. Mevrouw Besant zegt: „Spoedig
zal een groot geestelijk leider openbaar
worden, die onder vele namen en in onder-
scheidene tijden verscheen en wiens laatste
vleeschwording was als de Christus, die ge-
durende drie jaren van volmaakt leven de bood-
schap des lichts verspreidde. De tijd is nu ten
volste aangebroken, of bijna gekomen, voor de
verschijning van een anderen vleeschwording
van desen hoogsten leeraar.”

De Christus wordt dus door dese vrouw
gelijkgesteld met Boeddha, Mahomed en ande-
ren. De verschijning die nu voor de deur staat,
moet aan de wereld nog groter zegen brengen
dan al zijn voorgangers. Al de vorige open-
baringen van den grooten leeraar zullen door
de te komen verschijning in de schaduw ge-
steld worden.

Men wil de orde van de „Ster in het Oosten”
over de geheele wereld uitbreiden. Zij is wel
een uitlooper van de Theosophische vereenig-
ing, maar de stichters zeggen uitdrukkelijk,
dat zij allen wil vereenigen die deelen in de
verwachting van de komst van den machtigen
leeraar, welke belijdenis zij overigens mogen zijn
toegedaan. Zij beweren dat het kind, waarin
sich de leeraar openbaren zal, reeds op aarde
is. Door velen wordt een Hindoe jongeling van
16 jaren, Kristanmurti, geheeten, daarvoor aan-
gezien. Mevrouw Annie Besant heeft desen
jongeling

Dus in den tijd mijns jeugds
Liep ik in veel omwegen
Mijn ijdel lusten na;
't Welk ik wel klagen mag
Dat ik zoo was verblind:
En nu van al 't bejag
Geen ander vang en heb
Als rouw en schaamte kregen.

Want als ik nu ben kwijt
Door 's hemels goedheid groot
Den tooverigen doek
Die mijn zielsoog omsloot.
Ik nu, doch spade zie
Mijn dwaasheid waard 't bespotten:

Dat 's werelds lusten snoo
Bedrieglijk maar en zijn,
Blikwormen vull, onrein
Die 's nachts maar geven schijn,
Of blinkend al van lood
Nieuw aarden brooze potten.

Dit is een vers van Karel van Manderen, den vromen dichter-schilder. Duidelijkheidshalve hebben we het hier alvast gegeven in de tegenwoordige spelling. Het heet zooals de eerste regel luidt. Den inhoud zou men aldus kunnen weergeven:

In mijn jongen tijd heb ik nog veel dwaze gedaan dan een kind dat den geheelen dag in den tuin rondraafde om vlinders te vangen, wier vleugels, door 't zonlicht beschenen, een glans gaven als van goud, maar het was bedrog. Zoo volgde ik ook op allerlei omwegen mijn ijdele begeerten na. Ik betreur, dat ik zoo verblind was. Van al wat ik najong heb ik niets verkregen dan schaamte en rouw.

Nu is door 's Heeren goedheid de tooverdoek weggenomen, die de oogen mijner ziel sloot. Ik zie, schoon laat, hoe bespottelijk mijn dwaasheid was. Ik weet nu, dat de boose begerlijkheden der wereld ons bedriegen. Zij zijn als onreine glimwormen die allen 's nachts licht geven of zij blinken als het verglaasde van nieuwe aarden potten, die elk oogenblik kunnen breken.

't Is een mooi gedicht waaruit voor jonge lezers wel iets te leeren valt.

N. N. vraagt of de Joden ook andere feesten hadden dan die van Godswegen waren ingesteld, en zoo ja, of dit geoorloofd was.

De oudste feesten der Joden, zooals Paschen en Pinksteren waren, gelijk we weten, door God ingesteld. Later kwamen er eenige feesten bij van menschenlijken oorsprong.

Het eerste was Purim, ter nagedachtenis aan Haman's mislukten aanslag op de Joden, gelijk het boek Esther ons verhaalt. Het was een echt volksfeest, waarop het boek Esther werd gelezen, salmoenen gegeven, maaltijden gehouden en het recht vrolijk toeging. Dit feest wordt nog gevierd in onze dagen.

Een tweede dergelijk feest was dat der tempelwijding, vermeld in Joh. 10: 22. En het was het Feest der vernieuwing des Tempels te Jeruzalem, en het was winter. Men herdacht dan hoe de tempel in de tweede eeuw voor Christus, na de onthulling door de heidenen, weer was gewijd door Judas den Maccabeer. Men noemde het ook Feest der lichten, wijl er uit vreugd veel lichten werden ontkoken. De viering geleek veel op die van het Loofhouteefeest. Het ging ook bij het hierbedoelde feest vrolijk toe.

Ook het Nieuwjaarsfeest schijnt geen kerkelijk feest geweest te zijn.

Iets ongeoorloofs lag in het houden deser feesten niet. Het waren nationale gedenkdagen van groote en heugelijke gebeurtenissen. Derhalve te denken, mits op de rechte wijze, was aan de Joden evenmin verboden als aan ons.

Een laatste vraag van denzelfden luidt: Wat geschreven staat in 1 Kon. 4: 39, ziet dat op de spreken en versen die in den Bijbel staan?

We lezen daar: En hij (Salomo) sprak drie duizend spreken; daartoe waren zijn liederen dierend en vijf.

Ongetwijfeld is van hetgeen deze tekst vermeldt het merendeel reeds lang niet meer te vinden. Van de Spreken hebben wij er hoogstens nog 600. Van de liederen zijn er ons niet meer dan vier bewaard gebleven, n.l.: het Hooglied en Psalm 73, 127 en 136. Uit 1 Kon. 4: 33 blijkt trouwens, dat koning Salomo nog vijf wat meer geschreven heeft, hetwelk echter ook niet voor ons is bewaard gebleven.

De volken van het Oosten van Europa heeten Slavische volken. Slaven. Staat dit in verband met het andere woord slaaf of dienstknecht?

Het woord slaaf, onvrije knecht, komt uit het Hoogduitsch, waar het *Sklave* heet. Het beteekent eigenlijk een Slavisch krijgsgevangene. Oudtijds had men in West Europa veel te strijden tegen de Slavische volken, die ten Oosten woonden. Vele krijgsgevangenen werden gemaakt, die volgens de gewoonte van dien tijd, de knechten en arbeiders werden van de overwinnaars. Daar nu de meeste der gevangenen Slaven of Slavoniërs waren, kreeg 't slaaf' allengs ook de betekenis van 'dienstknecht', maar dan een, die niet vrij is om heen te gaan.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Garmen, J. Lugtigheid, te Goesteren. — Zierikzee, J. Sybema, te Bunschoten. — Renkum, L. van Wijk, te Krommenie. — Langerak b/a. De Lek, Velsen en Schoonebeek (Dr.), Dr. W. G. Harrenstein, cand. te Amsterdam. — Zegwaart. A. P. Lanting, te Oud-Loodrecht. — Nieuw-Buinen, D. Prins, te Oudega (Sm.). — Haamstede, R. Brouwer, te Gendern. — Tienhoven c.a., D. Fleurke, te Ter Aar. — Baambrugge, R. J. Aalberts, te Spijkenisse.

AANGENOMEN: Alkmaar, H. Meijer, te Kollum. — Krimpen a/d. Lek, P. van Hoven, te Hoogvliet. — Leiden, H. Thomas, te Berlikum.

BEDANKT: Middelham, A. Voogel, te Puttershoek. — Nijverdal, A. Scheele, te Veere.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Lunteren, P. Kuyman, te Oosterwolde. — Schoore c.a., A. J. P. Boeke, te Noordwijkerhout. — Oude Nieuwpoort c.a., en Bakkeveen, J. Visser, te Drensum c.a. — Driebergen (als hulpp), A. Adriani, cand. te Amsterdam. — Sijbekarspel (toez.), F. J. Los, te Laren (Geld). — AANGENOMEN: Heerenveen, W. A. F. van Dijk, te Venhuizen. — Heukelom, J. Ravestloot, te Tull en 't Waal (U.). — Leermans, J. Thijssen, te Kantens. — Delfzijl, C. J. van Paassen, te Garreweer. — Schoorl c.a., A. J. P. Boeke, te Noordwijkerhout. — Krimpen a/d. Lek, J. A. Broekers, te Krimpen a/d. Lek. — Kolborn, F. Coolsma, te Schoonoord. — Garmen, P. Zandt, te IJsselmuider. — Den Ham, D. Planinga, te Vinkeveen. — Rhenen, T. Kloosterman, te Alkmaar. — Workum, J. Nauta, te Parrega. — Hellouw, T. v. Eyck, van Heilings, cand. te Berlikum. — Oude-Nieuwpoort en Venhuizen, J. Visser, te Drensum. — Rottveer, Th. G. C. Rappard, te Randwijk en Lakemond.

Gedonnenwerd op DE HERAUT wordt bevestigd versocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, eindigende 31 Maart, ten bedrage van f 1.20, per postwissel over te maken, welken men gelieve te adresseren aan De Administratie van "De Heraut", Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f 1.20 per kwartaal. Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE

Amsterdam, Maart 1913

Advertentien

Heden overleed plotseling in de hopen des Eeuwigen Levens, onze geliefde Echtgenoot, Moeder en Behuwdmoeder **EVERDINA VAN PUTTEN**, in den ouderdom van ruim 73 jaren. **J. VAN GUMSTER**, **H. C. VAN AARST** — **BARNEVELD**, **J. VAN AARST**.

Amsterdam,

Kampen, 20 Maart 1913.

Tot mijne diepe droefheid overleed heden, zacht en kalm, in zijnen Heere en Heiland, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer

GOSUINUS VAN DEN BOOM, in den ouderdom van 69 jaar.

Mevr. de Wed. G. VAN DEN BOOM — **BLANKENHUIS**.

Rotterdam, 21 Maart 1913.

Schikade 81.

Heden overleed, tot onze diepe droefheid, in zijnen Heere en Heiland, onze geliefde Broeder en Behuwdbroeder, de Heer **GOSUINUS VAN DEN BOOM**, in den ouderdom van 69 jaren.

W. VAN DEN BOOM — **ANDER**, **J. L. VAN DEN BOOM**, **J. VAN DEN BOOM** — **SCHUURMAN**.

Rotterdam, 21 Maart 1913.

's Bosch, Wed. G. VAN DEN BOOM — **DE BOER**.

Utrecht, J. P. C. VAN REENEN — **VAN DEN BOOM**.

Ouderkerk a/d. Amstel, J. C. VAN REENEN, **M. VAN DEN BOOM**, **R. A. VAN DEN BOOM** — **SCHUURMAN**.

Rotterdam, 21 Maart 1913.

Na een geduldig gedragen lijden is op den eersten Paaschdag in den Heere ontslapen, onze innig geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader, de Wel-Eerwaarde Heer

Dr. E. DOUMA, Emeritus Predikant der Gereformeerde Kerk van Rotterdam.

in den ouderdom van ruim 70 jaren.

Het is ons in onze droefheid ten troost, dat hij de eeuwige rust is ingegaan.

A. M. DOUMA — **VAN OLFFEN**, **Dr. J. DOUMA**, **W. DOUMA** — **VISSER**, en Kinderen.

A. DOUMA, **L. SCHILPEROORT**, **G. SCHILPEROORT**, **C. J. SCHILPEROORT** — **CONINCK WESTENBERG**, en Kind.

Rotterdam, 23 Maart 1913.

Haringvliet 67a.

VERHUURD: Prof. Dr. C. VAN GELDEREN

van WATERGRAAFSMEER naar **AMSTERDAM**, Oranje-Nassaulaan 60, 20 Maart 1913.

Heden verscheen bij J. H. KOK, te KAMPEN:

Heidendom en Evangelie

TWEE ZENDINGSTUDIES Het Animisme door **Dr. W. W. SMIT** EN

De Tactiek tegen het Animisme door **Dr. H. HANGELBROEK**. Prijs f 0.60.

Bij elken soliden Boekh. voorhanden.

Beste Groote Werken van C. H. SPURGEON.

De Wonderen van den Heiland, voor zijne gemeente verklaard. Prijs slechts f 2.25. In Prachtband f 2.75.

De Gelijkenissen van den Heiland, voor zijne gemeente verklaard. Prijs slechts f 2.25. In Prachtband f 2.75.

DEZE Spurgeon'sche werken van D. BOLLE, Bazaars van Goedkoopke Boeken, Haag 98, te Rotterdam. Franco na ontvangst van Postwissel, waarop melden: Wonderen of Gelijkenissen.

L. G. WEISZ & Co., Commissionairs in Effecten, WESTERMARKT No. 21 AMSTERDAM.

Bij den Uitgever J. H. KOK te KAMPEN verscheint in elkander geregeld opvolgende Afleveringen:

Handboek voor de Heilige Geschiedenis door Prof. Dr. P. A. E. Sillevius Smitt.

Compleet in 20 afleveringen à 25 cent. Elke aflev. bevat minstens twee vel druks, zoodat het geheele werk twee kloofke boek-deelen vormt.

Zij die inteekeken vóór de laatste aflev. is verschenen, ontvangen twee keurige stempelbanden GRATIS.

De te aflev. is bij alle Boekh. ter inzage voorhanden.

De auteur stelt zich voor een Bijbelsche Geschiedenis te geven die geheel staat op de hoogte van den tegenwoordigen tijd.

De gansche Christelijke pers heeft dit werk ten zeerste aanbevolen.

Vraag uitvoerig prospectus.

ELKA WATCHES DE BESTE HORLOGES.

f12.50. 3 jaar garantie. max. afwijking 1 min. per week. Keursendingen door het geheele rijk.

ELKA WATCH CO. E. KIEK Jr., BEKROOND MET HOOGSTE ONDERSCHEIDINGEN. Kalverstraat 206.

- Christenen - in de Politiek.

Een woord bij de Stembus van 1913.

Dere populaire behandeling (in vragen en antwoorden) van de verschillende aan de orde zijnde politieke vraagstukken, verscheint als No. IX in de serie: „Christelijke Politiek”.

Prijs per exemplaar f 0.10.

Ter verspreiding: 25 ex. f 1.60; 50 ex. f 2.75; 100 ex. f 4.25; 250 ex. f 7.—; 400 ex. en meer al/2 cent per stuk.

Bestellingen, vergezeld van postwissel, richt men tot den Uitgever:

W. KIRCHNER, te Amsterdam.

Firma S. DE HAAS,

Haddingestraat 11, Groningen. Specialiteit in den aanleg van Centrale Verwarming in Kerken en Scholen. Vraag prijsopgave en attesten.

A. J. P's EXCELLENTA-PUDDING, bereid met Duryea Maizena, is de allerbeste. 10 cent pakje :: 27 cent doos (3 pakjes).

Heden verscheen bij J. H. KOK te KAMPEN:

DE HEMEL GEOPEND. Predikatiën over de OPENBARING VAN JOHANNES.

TWEEDE DEEL. Hoofdstuk XIV: 14—XXII: 21 door

Dr. J. C. DE MOOR.

Prijs in stempelband gebonden f 2.75.

Voor de inteekekenars op het EERSTE DEEL is de prijs f 2.40.

Met enkele dagen komt ook het INLEIDEND DEEL gereed en daarna is dan het geheele werk compleet.

LEVENSVZERZEKERING de Nederlanden van 1845

BRAND - VERZEKERING INBRAAK DEN HAAG (vroeger Zutphen) Directie HENNY KAPITAAL f 8.000.000.00 EXTRA RESERVES f 2.000.000.00

De Groninger Brandwaarborg-Maatschappij.

HOOFDKANTOOR GRONINGEN, O. Boteringestraat 72.

Speciale afdeeling voor H. H. Predikanten en Onderwijzers, alsmede voor Kerken en Scholen.

Groningsche Hypotheekbank voor Nederland.

Geevestigd te GRONINGEN. Bijkantoor te ZWOLLE: Bloemendalstraat no. 18. Maatschappelijk Kapitaal f 1,000,000.

Commissarissen: Prof. Mr. D. P. D. FABRIS, Amsterdam; A. W. SCHIPPERS, Vlaardingen; Jhr. H. A. WITTEWAALL VAN STOUTWEGEN, Rotterdam; Mr. P. DIELEMAN, Middelburg; S. SIJTSMA, Aalsum (bij Dokkum); Mr. M. P. THOMASSEN, THUERSINK VAN DER HOOP VAN SLOCHTEREN, Brakelen.

Raad van Toezicht: Jhr. TERPSTRA, Groningen; Mr. R. KOPPE, Groningen; M. UBBENS, Middelstum.

Verstrekt geld op eerste hypotheek Geeft uit 4 1/4 pCt. Pandbrieven.

In stukken van f 1000.—, f 500.—, en f 100.— tegen den koers van 100 1/2 % en 4 pCt. Pandbrieven,

in stukken van f 1000.—, f 500.—, f 100.— en f 50.—, tegen beurskoers.

Inlichtingen geven te Amsterdam de heeren: L. G. WEISZ & Co. Westermarkt 21 en te Rotterdam de heer H. DANE, Haringvliet 49.

De Directie: M. BROUWER, Mr. H. VAN DER VEGTE, F. J. BOLT.

Bij J. H. BOS te Kampen is verschenen:

Weest Getrouw. Een woord aan onze zonen en dochters bij gelegenheid hunner Geloofsbelijdenis, door Dr. G. Elsenga. Prijs 30 cent. In stempelband 50 cent. Bij getallen lager te prijs.

Heden verscheen bij J. H. KOK te Kampen:

Het Arbeidsterrein der Kerk in de groote steden.

DOOR **Dr. W. G. HARRENSTEIN.**

Prijs f 1.50, gebonden f 1.90.

VERSCHENEN: TWEEDE twaalfstal Leerredenen (over vrije stoffen), DOOR

T. BOS, v. d. m. te Dokkum.

Prijs ing f 1.20 geb. f 1.80.

Groningen. Firma JAN HAAN.

Van detselven schrijver verscheen reeds vroeger:

Twaalfstal Leerredenen. Prijs ingevraagd f 1.20 gebonden f 1.80

Vraag uitvoerig prospectus bij Uw Boekh. of bij den Uitgever

Kampen. **J. H. KOK.**

Vrije Universiteit.

In dank ontvangen:

Voor de Vereniging: Aan Contributien:

door Dr. S. Sleeswijk Visser uit Bolnes f 4, uit Heerjansdam f 10, uit H. I. Ambacht f 39 50, uit Rijsoord f 36, samen f 91 50; door den heer A. Guldemand te B. skoop f 21 50; door den heer D. Lybette te Arnhem f 24; door den heer A. B. Visser te Hoogeveen f 140; door den heer J. G. de Zeeuw te Rijsoord f 15 50; van den heer J. H. van Barneveld te Reits O. R. K. f 50 50.

Aan Collecten (voor de Theol. faculteit) van de Gereformeerde Kerk te Bergum f 8.15 1/2; te Boornbergum f 1.70; te Donkerbroek f 7.83 1/2; te Drachten f 12.19; te Drachtstercompagnie f 4.46; te Drogenham A f 9.42; te die B f 7.50; te Oudewoude f 5.97; te Gijp f 14.35; te Opeinde Nijega f 6.36; te Oudega (H.) f 5.25; te Rytlevale f 5.09 1/2; te Soanett f 1.83; te Suthuisterveen f 7.79; te Zwartsluis f 26.70; te Lopik f 8.83 1/2; te Zeist f 29.95.

Aan Schenkingen: gevonden in de collecte te Amsterdam f 1; van N. N. f 5.

Voor de Medische Faculteit: (Contributien): door Dr. S. Sleeswijk Visser uit Bolnes f 9, uit H. I. Ambacht f 1, samen f 10.

H. W. v. MARLE Jr. Penningmeester, Amsterdam, Kalkersgracht 16a.

blad word
Bijdragen van
dit blad betrefte
aan de ADMMIS
Insendingen, d
kennen voor het

Dan

In Noach's de afzonderling kinderen die daarna als het vastgesteld is Noach's zegen nade als eig element in het elding voert, onderscheid, en tusschen de Lamech, beste van 't paradijs der menschen, van een ingeste aan een gesle een nieuwe ord geen sprake. meetaf in, mas vloetsel en ge beschikking te nu juist is 't, v schiedt. In d drieledig progr proces der hist zulks niet door die Noach hier Zelfs de sches toen ter tijd komen stond. vermoeden, wa zijn zegen over ken. De teekel zoo ook de da teekening van voortkomen, w noch uit het g op te maken, zijn ingegeven, d Vioek en zeges over elkander. (en wordt niet v voor wat het buiten de gansc staat geopenbaa Japheth wordt i genomen, maar terstand na de begon en in het N was, doet Japheth den voorgroon t „particuliere gen zou opbloeden, laatste, dit zich en dat wonen v is iets, dat No uit de karaktere Dat bestelde es die alleen schoi Dit staat zeli ge let op de g king van Noach in Sem's tenten. hield dit twee Japheth's nakol lingen ten onder werpen zouden, in Sem's tenten ook ten anderen, die in Sem's ges Japheth's tenten ook aan Japheth juist wat geschie nakomelingen in voor, het ander stam van Japhet Babylon, Chalde Land en Palestina andere na, hun hankelijheid, D Alexander den G hebben het een andere ten elge dagen bezat zel niet meer, die wonden had. O enkel zelfstandig het Joodsche vol oorsprong voort van 11 à 12 mil biljisel van Sem ook nu weer nationaal voortle in allerlei Chri Japheth onderw zoo interessant weer de vraag d maal uit de Jode de nakomelinge